

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ**

**ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА БЕЗПЕКИ НАСЕЛЕННЯ**

**Кафедра психології діяльності в особливих умовах**

**НАУКА В СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ  
РОЗВИТКУ ЛЮДСТВА: ІСТОРИЧНЕ  
СТАНОВЛЕННЯ І СУЧАСНИЙ СТАН**

**Матеріали  
Всеукраїнської науково–практичної конференції  
молодих вчених**

**14 листопада 2024 року**

**Харків 2024**

Наука в соціокультурному розвитку людства: історичне становлення і сучасний стан: Матеріали Всеукраїнської науково–практичної конференції молодих вчених. – Х.: Національний університет цивільного захисту України, 2024. – 314 с.

Збірник містить матеріали Всеукраїнської науково–практичної конференції молодих вчених «Наука в соціокультурному розвитку людства: історичне становлення і сучасний стан», присвячені актуальним проблемам філософських, історичних, культурологічних, педагогічних, політичних, соціологічних наук, пов'язаним з історією та сучасним станом науки. Збірник призначено для студентів, курсантів, аспірантів, викладачів закладів вищої освіти, науковців.

## ЛІТЕРАТУРА

1. World Population Prospects 2022. Summary of Results. United Nations. New York, 2022. 52 p. URL: [https://www.un.org/development/desa/pd/sites/www.un.org.development.de sa. pd/files/wpp2022\\_summary\\_of\\_results.pdf](https://www.un.org/development/desa/pd/sites/www.un.org.development.de sa. pd/files/wpp2022_summary_of_results.pdf).
2. Report of the World Assembly on Aging. United Nations. Vienna, 26 July to 6 August 1982. 107 p. URL: <https://www.un.org/esa/socdev/ageing/documents/Resources/VIPEE-English.pdf>.
3. United Nations Principles for Older Persons. Adopted by General Assembly resolution 46/91 of 16 December 1991. URL: <https://www.ohchr.org/sites/default/files/olderpersons.pdf/>
4. Report of the Second World Assembly on Aging. United Nations. Madrid, 8–12 April 2002. 79 p. URL: <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n02/397/51/pdf/n0239751.pdf>.
5. WHO launches commission to foster social connection. World Health Organization. 15 November 2023. URL: <https://www.who.int/news/item/15-11-2023-who-launches-commission-to-foster-social-connection>.

УДК 811.161.2:378.147:37.091.33+81'25

## СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ

*Тихоненко О.В., канд.філол.наук, доцент  
Державний біотехнологічний університет*

На сучасному етапі навчальна дисципліна «Українська мова за професійним спрямуванням» є обов'язковим елементом вищої освіти. Вона викладається для здобувачів різних спеціальностей. Університети розробляють спеціалізовані програми, урахувавши особливості кожної галузі знань, що дозволяє адаптувати викладання до потреб конкретних професій. Однак, попри широке впровадження дисципліни, існує низка проблем, а саме:

- недостатня кількість навчально-методичних матеріалів, які б повною мірою відповідали потребам сучасного ринку праці;
- недостатня інтеграція цифрових технологій у процес навчання, що стає особливо актуальним в умовах дистанційної освіти;
- відсутність практично орієнтованих завдань, які б ураховували специфіку професійних обов'язків здобувачів різних спеціальностей.

Водночас повномасштабне вторгнення Росії в Україну 2022 року створило додаткові виклики для викладання української мови за

професійним спрямуванням у більшості вишів. Серед ключових аспектів, що впливають на сучасний стан дисципліни, можна виділити такі:

*1. масова міграція здобувачів та викладачів* (воєнні дії змусили багатьох покинути свої місця проживання. Це спричинило проблеми з доступом до навчальних закладів, матеріалів та нормального функціонування навчального процесу. Важливою стала організація дистанційного навчання, яка б дозволила підтримувати викладання української мови за професійним спрямуванням навіть у кризових умовах);

*2. психологічні наслідки війни* (багато здобувачів і викладачів перебувають під сильним емоційним та психологічним тиском через постійні загрози життю та руйнування їхніх помешкань, що знижує концентрацію, мотивацію до навчання та продуктивність у вивченні предметів, зокрема мовної підготовки. Постає потреба у створенні навчальних методик, що враховують психологічний стан здобувачів);

*3. виклики в умовах дистанційного навчання* (воєнний стан змусив перевести більшість освітніх програм у дистанційний формат. Не всі здобувачі мають доступ до стабільного інтернету та цифрових ресурсів, що суттєво ускладнює навчання, зокрема з таких дисциплін, як «Українська мова за професійним спрямуванням», яка потребує активної взаємодії між викладачем та здобувачами. Інтеграція цифрових технологій передбачає розроблення електронних підручників, навчальних посібників та онлайн-платформ для більш ефективного і гнучкого вивчення мови, що дозволить здобувачам працювати з матеріалом у зручному для них темпі та місці);

*4. модернізація навчальних програм* (необхідно більш активно впроваджувати проєктні завдання та моделювання реальних робочих ситуацій, які б допомогли здобувачам застосовувати мовні навички на практиці. Це особливо важливо для спеціальностей, де ділове спілкування та ведення документації є критично важливими – менеджери, маркетологи, бухгалтери, управлінці тощо);

*5. мовні виклики для переселенців* (велика кількість внутрішньо переміщених осіб потребує посиленої мовної адаптації, оскільки вони раніше мешкали в регіонах, де російська мова переважала. Саме для них вивчення української мови набуває додаткової важливості як інструменту інтеграції в нові соціальні та професійні спільноти);

*6. зростання потреби в патріотичному вихованні* (війна посилила роль мови як елемента національної ідентичності та чинника патріотичного виховання. Викладання української мови за професійним спрямуванням нині набуває додаткового змісту в контексті національної консолідації та захисту української державності. Це вимагає нових підходів до навчання, які б поєднували

професійну складову з елементами національно–патріотичного виховання);

7. *підготовка спеціалістів для відбудови країни* (після завершення війни очікується активна відбудова інфраструктури та економіки України, що потребуватиме кваліфікованих фахівців з різних галузей. Володіння українською мовою на професійному рівні стане важливим для інтеграції в економічні процеси, ведення документації, переговорів та інших аспектів професійної діяльності);

8. *необхідність навчальних програм* для військових, волонтерів тощо (в умовах війни велика кількість громадян займається волонтерською діяльністю, працює в умовах кризового менеджменту або безпосередньо у військових структурах. Це вимагає розроблення спеціальних навчальних курсів з української мови для професійного спілкування в цих сферах. Вивчення мови має враховувати специфіку військової та кризової комунікації, яка є ключовою для ефективної роботи).

Отже, сучасні виклики, пов'язані з воєнними подіями в Україні, суттєво впливають на процес викладання української мови за професійним спрямуванням. В умовах глобалізації та розвитку інформаційних технологій важливо, щоб майбутні фахівці володіли не лише професійними знаннями, але й мовною компетенцією, що відповідатиме вимогам сучасного ринку праці. Необхідність адаптації до нових умов, упровадження дистанційних технологій, урахування психологічних аспектів та потреб переселенців ставлять перед освітньою системою нові завдання. Перспективи розвитку дисципліни містять інтеграцію національно–патріотичного виховання, удосконалення дистанційного навчання та розроблення програм для відбудови країни після війни.

**УДК 94(477)**

## **ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬО–НАУКОВОЇ СИСТЕМИ В ПІВДЕННІЙ КОРЕЇ**

*Харламов М.І., доктор історичних наук, професор  
Національний університет цивільного захисту України*

Місцева система вищої освіти схожа на системи країн Західної Європи і складається з таких етапів: Бакалаврат (3 роки навчання, виняток – медичні виші, де навчаються 6 років); Магістратура (3–4 роки навчання в залежності від спеціалізації, випускники захищають дисертації, а спеціалісти медичних спеціалізацій складають національний іспит); Докторантура (4 роки навчання з фінальним захистом дисертації).